

Relacja z dnia 20 września 2016 – cykl „Koń i jeździec w kulturze europejskiej” – wykład dr Piotra Laska pt. „Między Służewem a Służewcem, czyli od grodu Gotarda do toru wyścigów konnych”

Ostatni wykład dr Laska zapoznał nas z **historią Służewa**, która sięga początków ubiegłego tysiąclecia, chociaż obecność ludzi na tym terenie, potwierdzona badaniami archeologicznymi, była znacznie wcześniejsza. Najstarsze dostępne zapiski mówią o 1065 roku, kiedy na tych terenach osiedlili się i założyli swój ośrodek misyjny benedyktyni. W 1238 roku biskup poznański ufundował parafię św. Katarzyny. W wiele lat później Służew został nadany komesowi Gotardowi – zaufanemu rycerzowi księcia Konrada Mazowieckiego. Decyzja Konrada Mazowieckiego nie była bezinteresowna. Z jednej strony chciał zapewnić wsparcie zbrojne okolicznego rycerstwa dla grodu w Jazdowie przed najezdami, a z drugiej strony była to chęć nagrodzenia wiernego sługi za jego męstwo i oddanie i tym samym wiążąc go ściślej ze sobą. Komes Gotard wraz ze wsią otrzymał różne przywileje, a także pozwolenie użytkowania istniejących wokół lasów – czyli prawo do wybierania miodu o raz polowania na mniejszą zwierzynę do saren włącznie.

Przed wiekami teren osadniczy na terenie Służewa i całej służewskiej włości wyznaczał Potok Służewiecki. Oprócz istniejących stawów i sadzawki znajdowało się tu pod ziemią źródło wody pitnej. Przy służewieckiej parafii istniała szkoła parafialna, gdzie nauczano postępowania się książeczką do nabożeństwa, dzięki czemu w okolicach tych rzadki był analfabetyzm. Służew jako wieś istniał przez wiele wieków, zmieniali się jego właściciele, zmieniały się warunki. W XIX w. w okolicy powstała letnia rezydencja Czartoryskich nosząca nazwę Gucin Gaj. W dwudziestoleciu międzywojennym część Służewa nabyli dominikanie i założyli swój klasztor. Również w okolice te powoli napływali mieszkańcy Warszawy, budujący niewielkie wille. Były to ówczesne przedmieścia Warszawy.

SŁUŻEWIEC – najstarsze zapiski dotyczące wsi Służewiec, która istniała w rejonie dzisiejszego skrzyżowania al. Wyścigowej i ul. Bartłomieja, pochodzą z 1378 roku. Podają one, że wieś Służewiec, wywodząca się od Służewa, ma 9 wólk. W roku 1411 wieś otrzymała z rąk księcia Janusza I prawo chełmińskie, w pobliżu znajdowała się wieś Wola Służewiecka. W roku 1678 wieś została dołączona do dóbr Stanisława Herakliusza Lubomirskiego. Aż do roku 1886 nie słyhać o wsi Służewiec. W roku tym, w ramach budowy Twierdzy Warszawa Rosjanie stawiają Fort VIIA, który potocznie nazywano Służewiec. W roku 1913 fort wysadzono. Dziś pozostałości fortu można oglądać w rejonie skrzyżowania ul. Puławskiej i Al. Lotników. W 1925 roku Towarzystwo Zachęty do Hodowli Koni w Polsce nabyło ok. 150 hektarów ziemi, i na tych terenach, należących wówczas do dóbr wilanowskich, rozpoczęło budowę nowoczesnego toru wyścigów konnych. W związku z budową toru wyścigowego otwarto nową linię tramwajową. I tak od 9 października 1938 ruszyły tramwaje ul. Puławską do pętli Wyścigi. W listopadzie 1938 roku Służewiec został przyłączony do Warszawy. Pierwszy służewiecki sezon wyścigów konnych zainaugurowano 3 czerwca 1939 roku.

W czasie II wojny wieś Służewiec została całkowicie zniszczona. Pozostałością po tych zniszczeniach jest kapliczka, dawniej stojąca na styku dróg (późniejsze ul. Bokserska, Świeradowska i Warzywnicza. W 1951 r. rząd podjął decyzję o utworzeniu na Służewcu kompleksu przemysłowego czyli tzw. Służewca Przemysłowego. Dawniej na Służewcu znajdowały się: fabryka dźwigów Zremb, fabryka kondensatorów Elwa, fabryka półprzewodników Tewa, zakłady elektroniczne Unitra Unima.

KOŃ i JEŹDZIEC
w kulturze europejskiej
wykład dr. Piotra Laska

„Między Służewem a Służewcem, czyli od grodu Gotarda do toru wyścigów konnych”

20 września 2016 r. godz. 18:00
URSYNOTEKA - MUZEUM
ul. Barwna 8

